

Latvijas Avīze: Latvija un Igaunija: gan līdzības, gan atšķirības

Publicēta: 09.03.2007.

Igaunijā notikušajām parlamenta vēlēšanām daudzi ar interesi sekoja līdzī arī Latvijā. Līdzīgi kā latviešiem, igauņiem šīs vēlēšanas bija jau piektās kopš neatkarības atgūšanas. Lai cik daudz būtu atšķirību starp politisko ainavu abās kaimiņvalstīs, ir arī acīm redzami divi vienādi aspekti. Pirmkārt, vēlēšanās uzvarējusi valdošā koalīcija. Arī Igaunijā premjera amatā, visticamāk, paliks līdzšinējais premjers Andruss Ansips. Tāpat kā Latvijā, Igaunijā panākumus šoreiz nav guvis jaundibinātais politiskais spēks, par ko pilsoņi parasti balso tāpēc, ka vīlušies citās partijās.

Bet ar to arī beidzas kopīgais. Kamēr Latvijā valdību veidoja trīs līdz tam mazākumvaldībā strādājušas partijas, paņemot klāt vēl tēvzemiešus, Igaunijā acīmredzot gaidāms cits scenārijs. Līdzšinējai koalīcijai it kā ir pat ļoti pārlicinošs vairākums, bet paši politiskie spēki vairs nevēlas strādāt kopā.

Igaunijas partiju sistēma jeb politiskā ainava atšķiras no Latvijas, kur par kreisiem tiek dēvētie spēki, kas pārstāv cittautiešus jeb pārsvarā krievus. Igaunijā šāda veida kreiso partiju nav. Tur ir pašreizējā prezidenta Tomasa Hendrika Ilvesa veidotā sociāldemokrātiskā partija, taču tā 90. gados kopā ar konservatīvajiem un liberāļiem vairākas reizes darbojās labējā valdībā, un par Eiropas izpratnes sociāldemokrātiem to nosaukt nevar.

Šāds politisko spēku dalījums Igaunijā būtībā ļauj visām parlamentā pārstāvētajām partijām vienoties. Grūtības līdz šim bijušas vienīgi Tautas frontes laika Ministru prezidentam Edgaram Savisāram. Lai arī viņa vadītā Centra partija regulāri bijusi lielākā rīgikogu frakcija, citi politiskie spēki ar to izvairās sadarboties. Ilgi atrodoties opozīcijā, partija pārņēmusi kreisās idejas un, piemēram, atbalsta progresīvā nodokļa ieviešanu Igaunijā, pret ko iebilst pārējās partijas. Tāpēc ideoloģiskā sadarbība ir apgrūtināta.

Centra partijai izdevās tikt pie varas tikai iepriekšējā parlamenta sasaukuma laikā. Līdzīgi kā Latvijā, kur valdošās partijas bija saniknojušās pret "Jauno laiku", Igaunijā malā tika "nostumta" jaundibinātā "Res Publica" partija. Taču igauņu "Res Publica" atrada izeju no šīs situācijas, apvienojoties ar Igaunijas "Tēvzemes savienību" un gūstot vēlēšanās labus rezultātus, kamēr "Jaunais laiks" Latvijā pēc vēlēšanām nu palicis dziļā opozīcijā un partijā sācies iekšējais strīds.

Tieši apvienoto "Res Publica" un "Tēvzemes savienību", kā arī diezgan labējos sociāldemokrātus premjers Andruss Ansips visdrīzāk izvēlēsies par partneriem, atjaunojot tā saucamo trīssavienību (kolmikliit).

Gan Latvijā, gan Igaunijā notikušās vēlēšanas noteikti var nosaukt par politikas stabilizēšanos, kamēr daudzās citās Eiropas valstīs, piemēram, Polijā, popularitāti gūst populistu.

Aksels Rēcs, vācu politologs